

ТЕМА 15

МІЖНАРОДНА ВАЛЮТНА СИСТЕМА

Престиж держави вимірюється не кількістю солдатів і не вогневою потужністю гармат, а міцністю національної валюти.
(С. Вітте)

1. Валюта, валютний курс.
2. Еволюція валютної системи.
3. Державне регулювання валютних курсів.

Основна література

1. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М.Тарасевича. – К., 2006. – (Глава 30 – с. 585-603).
2. Воробйов Є.М. та ін. Економічна теорія: Посібник вищої школи / Під заг. ред. Є.М.Воробйова. – Харків; Київ, 2001. – (Глава 31 – с. 660-685).
3. Палехова В.А. Політична економія. – Миколаїв, 2001. – (Розділ V, тема 18 – с. 143-147).
4. Панчишин С. Макроекономіка. – К., 2001. – (Тема 6, п. 6.3; 14 п. 14.3 – с. 203-220, 502-515).

Додаткова література

1. Базелер У., Сабов З., Хайнрих Й., Кох В. Основы экономической теории: принципы, проблемы, политика. Германский опыт и российский путь. – СПб., 2000. – (Глава 20 п. 5, 21, 22 – с. 534-541, 543-594).
2. Камаев В.Д. и колл. авт. Экономическая теория: Учебник. – М., 1998. – (Раздел IV – с. 528-547).
3. Курс экономической теории / Под ред. М.Н.Чепурина, Е.А.Киселевой. – Киров, 2002. – (Глава 28, §6-8 – с. 722-738).
4. Семьюелсон П.А., Нордгауз В.Д. Макроекономіка. – К., 1995. – (Розділ 21 – с. 499-521).
5. Экономическая теория (политэкономия): Учебник / Под общей ред. Акад. В.И. Видяпина, акад. Г.П. Журавлевой. – М., 1999. – (Глава 41 – с. 522-536).

Основні категорії

Валютний курс, конвертованість, золотий стандарт, Бреттон-Вудська система, система “плаваючих” валютних курсів, валютна інтервенція.

Контрольні завдання

1. Чи може одночасно підвищитися курс усіх валют?
2. США та країни Західної Європи часто ставлять в МВФ питання про підвищення курсу японської ієни і відповідно про пониження курсів власних валют. На перший погляд, Захід турбується про падіння престижу власних валют та про підвищення авторитету валюти японського конкурента. Чи так це?
3. На українському валютному ринку зростає попит на долари. Як відіб'ється зростання попиту на валютному курсі гривні:
  - а) за умови фіксованих курсів;
  - б) за умови плаваючих курсів?
4. Які причини могли сприяти зміні попиту на долари? Які наслідки зміни попиту можуть бути для експортерів та імпортерів? (**Зобразити ситуацію графічно.**)
5. На валютний ринок Франції за умови відносно стабільного попиту надходять великі суми доларів. Яких слід очікувати наслідків:
  - а) для курсу франка відносно долара;
  - б) для експорту та імпорту;
  - в) для економічного зростання;
  - г) для рівня зайнятості?
6. Можливе падіння курсу долара відносно ієни призводить до валютних ризиків американських фірм, що імпортують японські товари. Визначіть збитки американської фірми, яка імпортує японські автомобілі, якщо вона склала контракт на купівлю автомобілів на суму 60 млн. дол. за курсом 120 ієн за долар з оплатою через 100 днів, а за цей час курс упав до 110 ієн за долар.
7. Яким чином зниження та підвищення курсу валюти може впливати на:
  - а) споживачів;
  - б) галузі, які використовують імпортовану сировину і обладнання;
  - в) галузі, які експортують свою продукцію;

- г) галузі, які конкурують на внутрішньому ринку з імпортними товарами? Які причини зумовили перехід золотодоларового стандарту у валютний?
8. Досі деякі економісти закликають повернутися до фіксованих валютних курсів, навіть до системи золотого стандарту. Спробуйте навести їх аргументи. Які течії економічної думки вони можуть представляти?
  9. Як відбудеться врегулювання дефіциту платіжного балансу в умовах:
    - а) золотого стандарту;
    - б) Бреттон-Вудської системи;
    - в) “плаваючих” валютних курсів?
  10. Які переваги і недоліки кожної з валютних систем?
  11. Яких заходів може вжити уряд для впливу на курс національної валюти?
  12. Прокоментуйте репліку міс Прізм з п'єси О.Уайльда “Як важливо бути серйозним”: “Сесілі, в мою відсутність Ви підготуєте політекономію. Главу про падіння рупії можна випустити. Це занадто злободенне. Навіть фінансові проблеми мають драматичний резонанс”. **(Виконайте письмово.)**

Тестові завдання

1. Які з перерахованих операцій за інших рівних умов призводять до збільшення пропозиції іноземної валюти на внутрішньому ринку:
  - а) імпорт товарів;
  - б) імпорт капіталу;
  - в) експорт капіталу;
  - г) імпорт послуг?
2. Тривале падіння курсу гривні вигідне:
  - а) населенню;
  - б) уряду;
  - в) експортерам;
  - г) імпортерам;
  - д) виробникам, що використовують імпортну сировину та обладнання?
3. Наслідком тривалого здешевлення української гривні може бути:
  - а) подорожчання експортованих українських товарів;
  - б) здешевлення імпортованих в Україну товарів;

- в) здешевлення експорту з України для іноземців;
  - г) зміна валютного курсу не спричиняє впливу на вартість експорту та імпорту?
4. Високий рівень інфляції в країні:
- а) веде до знецінення національної валюти;
  - б) підвищує цінність національної валюти;
  - в) не спричиняє впливу на валютний курс?
5. Вільно плаваючі обмінні курси валют:
- а) роблять економічні угоди менш ризикованими;
  - б) встановлюються урядом;
  - в) складаються під дією сил попиту і пропозиції;
  - г) передбачають втручання центрального банку в діяльність валютного ринку;
  - д) вимагають узгоджень внутрішньої економічної політики різних країн?
6. Дефіцит торговельного балансу країни означає:
- а) перевищення пропозиції іноземної валюти над попитом;
  - б) рівність попиту на іноземну валюту та її пропозиції;
  - в) перевищення попиту на іноземну валюту над пропозицією;
  - г) дефіцит товарів на ринку?
7. Збільшення кількості поїздок українців за кордон за інших рівних умов сприяє:
- а) підвищенню валютного курсу гривні;
  - б) зниженню валютного курсу гривні;
  - в) не впливає на валютний курс гривні;
  - г) появі гіперінфляції?
8. У період встановлення валютних курсів на основі золотого стандарту не мало місця явище, коли:
- а) національна валюта повністю конвертувалася в золото;
  - б) паритетна здатність національної валюти фіксувалася державою;
  - в) валютний курс автоматично пристосовувався до попиту і пропозиції валют без втручання держави;
  - г) грошова маса в країні на 100% забезпечувалася золотом;
  - д) зовнішньоторговельна рівновага між країнами могла встановитися автоматично?

9. Система фіксованих валютних курсів вимагає:

- а) 100%-го забезпечення золотом грошової маси в країні;
- б) визначення обмінного курсу через взаємодію попиту і пропозиції валют на валютному ринку;
- в) підтримання центральними банками обмінного курсу національної валюти, офіційно зафіксованого на певний період часу;
- г) невтручання держави в діяльність валютного ринку з метою зміни обмінного курсу?

10. При якій системі встановлення валютних курсів почалося з використання спеціальних колективних валют:

- а) золотий стандарт;
- б) система “плаваючих” валютних курсів;
- в) система фіксованих валютних курсів (Бреттон-Вудська);
- г) система подвійної валюти?

11. Грошово-кредитна політика, що призводить до значного зростання пропозиції грошей, сприяє:

- а) подорожчання національної валюти;
- б) здешевленню національної валюти;
- в) не впливає на валютний курс;
- г) коливанню курсу національної валюти відносно долара?

12. Припустімо, що Україна продає Кіпру літаки. Ця угода має бути відображена в платіжному балансі України:

- а) як притік капіталу в балансі руху капіталу;
- б) як відтік капіталу в балансі руху капіталу;
- в) як збільшення в балансі за поточними операціями;
- г) як зменшення балансу за поточними операціями?